
EEN KWEEK MET DE TAIWANESE RATTENSLANG

Door: Ton Steehouder, Theresiaplein 24, 5041
Tilburg.

Inhoud: Inleiding - De soort - Verspreiding en
biotoop - Uiterlijk - Gedrag - De ouderdieren -
Kweekstimulans en paringen - Eieren - De jongen -
Literatuur.

INLEIDING

De kweek met de Taiwanese rattenslang (*Elaphe taeniura friesei*) is sinds enkele jaren met name in Duitsland geen zeldzaamheid meer en is ook al enkele malen beschreven, met name door Klaus-Dieter Schulz (1987).

In het onderstaande artikel geef ik enkele gegevens over deze schitterende slang, deels gebaseerd op de bovenbedoelde artikelen, en beschrijf ik de manier waarop ikzelf afgelopen jaar gekweekt heb met deze soort.

Elaphe taeniura behoort tot de Aziatische soorten die regelmatig geïmporteerd worden, maar dan vrijwel altijd in zo'n slechte conditie zijn, dat de dieren binnen korte tijd sterven. Nog afgelopen jaar ontving ikzelf van een kennis twee exemplaren *Elaphe taeniura vaillanti*, die bij aankomst de klassieke verschijnselen vertoonden (lusteloosheid, voedselweigering, verkoudheid) en binnen een week stierven. Het is zonde van de dieren en zonde van je geld, deze wildvangdieren te kopen. Nakweekdieren blijken vrijwel probleemloos te zijn, zoals uit het onderstaande ook zal blijken.

DE SOORT

De soort *Elaphe taeniura* telt volgens de laatste opvattingen zes ondersoorten, die alle in het artikel van Schulz in *Litteratura Serpantium* (1987) worden besproken. Van deze ondersoorten is *Elaphe taeniura friesei* de mooiste en de grootste.

De lengte van volwassen dieren bedraagt meer dan 250 cm. (De moeder van mijn dieren was rond de drie meter lang, toen ik ze van een Duitse terrariumhouder overnam.)

VERSPREIDING EN BIOTOOP

Deze ondersoort komt uitsluitend voor op het eiland Taiwan, dus tussen de 22ste en de 25ste breedtegraad, zo rond de Kreeftskeerkring. De gemiddelde temperatuur in de warmste maand (juli) is daar 28°C, die in de koudste maand (januari) ca 20°C. De jaarlijkse gemiddelde neerslag is er tussen 2000 en 3000 mm. De relatieve vochtigheid is er hoog.

Het dier leeft daar in nogal verschillende biotopen, zelfs in cultuurgebieden. Het is een echte klimmer. Behalve door de natuurlijke vijanden wordt hij bedreigd door de mensen, aangezien het dier op het menu van restaurants voorkomt.

Het voedsel bestaat voor het grootste deel uit ratten.

UITERLIJK

Geel, olijfgroen, grijs en zwart zijn de hoofdkleuren van de Taiwan rattenslang. De buikzijde heeft een soort satijnglans en is bedekt met zwarte vlekken. Het lijkt net alsof er drie slangen in het terrarium liggen in plaats van één: achter de kop is het lichaam eerst zwart gevlekt, in het midden

---

is het aan de zijkanten bedekt met rechthoekige vlekken, terwijl de rug geelgestreept is, en ten slotte is er de schitterend zwart-geel gestreepte lange staart.

Het is ook één van de weinige slangen die ik ken die mooier worden naarmate ze ouder worden: de jongen zijn weliswaar ongeveer duplicaatjes van de ouders, maar doordat de tekening steeds meer "opblaast" en allerlei details steeds duidelijker worden, lijken de dieren steeds mooier te worden.

GEDRAG

De slangen zijn schuw en enigszins nerveus van aard, als (bijna) alle Aziatische rattenslangen. Dat betekent bijvoorbeeld, dat ze zich niet graag uit het terrarium laten nemen en snel schrikken van onverwachte bewegingen. Deze aard blijkt het duidelijkst bij de jongen, die zich graag schuilhouden, en vanuit hun schuilplaats jagen.

De aard van het terrarium bepaalt overigens naar mijn ervaring mede het gedrag van de dieren. Als je ze houdt in een "beschermende" bak, dat wil zeggen een, behalve de voorruit, uit hout of ander ondoorzichtig materiaal gebouwd terrarium, dan zullen de dieren vaak en heftig schrikken van de langskomende verzorger of van andere passanten die ineens in hun gezichtsveld opduiken. Houd je ze echter in een volglazen terrarium met vrij zicht over heel de kamer, dan wennen de dieren na enige tijd aan het bewegen en de aanwezigheid van mensen en schrikken ze niet meer zo gauw. Dit alles gaat overigens op voor alle nerveuze slangen.

DE OUDERDIEREN

Half november 1985 verwierf ik een koppel dat in 1984 geboren was uit nakweekouders. Het waren op

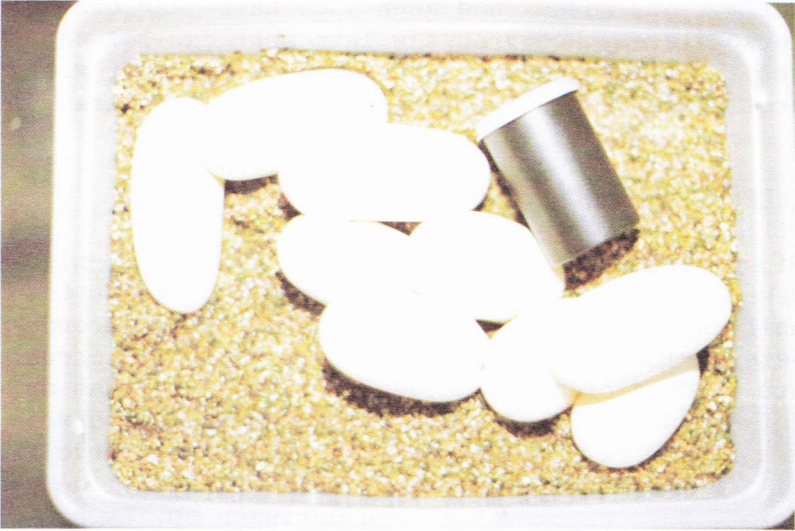

Foto 1: Eieren van *Elaphe taeniura*, eggs.
foto T. Steehouder.

Foto 2: Paring van *Elaphe taeniura friesei*,
copulating. foto T. Steehouder.

---

dat moment, hoewel nog geen anderhalf jaar oud, al forse dieren, het vrouwtje iets meer dan het mannetje. Beide dieren aten vanaf het begin met grote gretigheid muizen, ratten, kuikens en hamsters.

KWEEKSTIMULANS EN PARINGEN

Bij de vroegere eigenaar waren de dieren al enige weken koel gehouden, en dit heb ik voortgezet tot half januari. De gemiddelde temperatuur gedurende deze periode was ongeveer 17°C. Na deze winterrust heb ik de dieren gescheiden. Het vrouwtje, dat op dat moment tezamen gehuisvest was met een vrouwtje *Elaphe obsoleta rossaleni* at al voor haar vervelling prima. Na de vervelling heb ik haar bij de man gezet, maar dit leverde geen paringen op. Ik heb de dieren toen weer apart gezet.

Op 29 maart vervelde zij opnieuw, waarna ik haar direct weer bij de man zette. Er volgde onmiddellijk paringsgedrag van de kant van de man, maar ik kon niet zien of er werkelijk gepaard werd. Wel lagen de dieren een minuut of tien stil met de cloaca's bij elkaar, dus het zou kunnen.

Na die rustige tien minuten ging het wilde paringsgedrag van de man weer door. Daarna kwam hij tot rust, zij het dat zijn onrust af en toe weer even de kop opstak. De man vertoonde tekenen van een naderende vervelling en had kennelijk verder toch geen zin meer. Ik heb de dieren toen opnieuw gescheiden tot de man vervelde.

Op 5 april heb ik de dieren weer bij elkaar gezet, ondanks dat de man nog niet verveld was. Hij vervelde op 12 april. Binnen enkele uren na zijn vervelling, omstreeks 20.45 uur, trof ik de beide dieren in copulatie aan. De paring duurde ongeveer een uur. Vanaf dat moment had de man verder geen belangstelling meer voor de vrouw en lagen de dieren verder duidelijk apart in het terrarium.

EIEREN

Op 7 juni 1988 legde het vrouwtje verspreid over de dag negen langwerpige, grote eieren, die verkleefd waren in een cluster. De eieren werden gelegd in de klaargezette plastic ijsdoos met vochtige houtkrullen. Het totaalgewicht van het cluster was 380 gram. Het gemiddelde gewicht van de eieren was dus 42,2 gram. De eieren waren gemiddeld 65 mm lang en 30 mm breed.

Ik heb de eieren uitgebreed in grof, vochtig zand bij temperaturen tussen 28 en 31°C . Het waarschijnlijk eerstgelegde ei bedierf rond 20 juli. Het begon met schimmelvorming en eindigde met verkleuring en verkeerde geur. De rest van de eieren lag er toen nog prima bij. Uiteindelijk bedierven echter toch nog twee andere eieren, waarvan één midden in het cluster. Het beschimmelde wollig wit, wat verdween toen ik de eieren opnieuw met nat zand bedekte.

DE JONGEN

Op 10 augustus 1988, na een broedperiode van 46 dagen, kwamen vijf jongen uit, en de nacht erop volgend nog een. Het gemiddelde gewicht van de jongen was 28,9 gram (respectievelijk waren de jongen 26, 30, 31, 27, 29 en 30 gram), de gemiddelde lengte ongeveer 40 cm.

Alle jongen waren puntgaaf en het evenbeeld van de ouders. Alleen waren de kopjes verhoudingsgewijs groter (lang en smal). De tekening was scherp. De kleuren waren iets meer gefloerst dan bij de ouders het geval was (zie wat ik boven over het uiterlijk van deze slangen schreef).

Twee diertjes waren duidelijk agressiever dan de andere vier. Deze twee agressievelingen bleken later ook de mannetjes te zijn; de andere vier waren

---

vrouwtjes.

Alle jongen gingen naar andere terrariumhouders en deden het daar zonder uitzondering prima. Ze eten stug door en groeien tegen de klippen op. De groeisnelheid lijkt overeen te komen met die van mijn eigen ouderdieren, die met anderhalf jaar rond de 125 cm lang waren en nog voor hun tweede verjaardag tot voortplanting kwamen. Bij één van de liefhebbers was een vrouwtje binnen een jaar zelfs al rond de 190 cm lang. Bij in elk geval twee liefhebbers paarden de nakweekkoppeltjes binnen een jaar na hun geboorte. Het valt dan ook te verwachten dat binnen afzienbare tijd genoeg nakweekdieren van deze prachtige soort beschikbaar zullen zijn.

LITERATUUR

Oxtoby, G.P., 1988. Enkele observaties betreffende de Maleise rattenslang (*Elaphe taeniura ridleyi*) en de Taiwanese rattenslang (*Elaphe taeniura friesi*) in het terrarium.

Lacerta 46 vol.10/11: 151-159.

Schulz, K-D, 1987a. *Elaphe taeniura* (Cope, 1861), een opmerkelijke slang uit Azië.

Litteratura Serpantium Vol. 7 (1): 4-17.

Schulz, K-D, 1987b. Die hinterasiatischen Kletternattern der Gattung *Elaphe*, Teil VIII *Elaphe taeniura* (Cope, 1861).

Sauria 9 vol. 11: 21-30.